

На нашу думку, є об'єктивна необхідність у прийнятті даної постанови, оскільки це матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття та генетичного різноманіття у лісах України. Маємо сподівання, що після усунення всіх недоліків дана постанова буде узгоджена та прийнята.

Список використаних джерел

1. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. в редакції від 8 лютого 2006 р. № 3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 2006. № 21. Ст.170.
2. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1777-р // Офіційний вісник України. 2022. № 4. Ст. 256.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив Європейського Союзу у сфері охорони тваринного та рослинного світу: Закон України від 15 липня 2021 р. № 1684-ІХ // Офіційний вісник України. 2021. № 64. Ст. 4009.
4. Рішення про відмову в погодженні проєкту регуляторного акта : веб-сайт. URL: http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/662_0_45-21.pdf

Невзоров Олег Володимирович

аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗІЙНИХ ДОГОВОРІВ ПРО НАДАННЯ ПРАВА НА ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ АРХІТЕКТУРИ

Архітектор може розпорядитися виключним майновим правом на належний йому твір архітектури будь-яким способом, що не суперечить закону, у тому числі шляхом надання іншій особі права використання зазначеного твору на основі ліцензійного договору. Видами твору архітектури є проєкти, креслення, зображення, макети, моделі, плани, ескізи, малюнки, тривимірні комп'ютерні зображення, будівлі, споруди та ін.

Архітектурне рішення – це авторський задум щодо просторової, планувальної, функціональної організації, зовнішнього вигляду й інтер'єру об'єкта архітектури, а також інженерного та іншого забезпечення його реалізації, викладений в архітектурній частині проєк-

ту на всіх стадіях проєктування і зафіксований у будь-якій формі». Архітектурний проєкт – це документація для будівництва об'єктів архітектури, що складається з креслень, графічних і текстових матеріалів, інженерних і кошторисних розрахунків, які визначають містобудівні, об'ємно-планувальні, архітектурні, конструктивні, технічні та технологічні рішення, вартісні показники конкретного об'єкта архітектури, та відповідає будівельним нормам і правилам.

Автор проєкту твору архітектури, містобудування має виключне майнове право на участь у подальшій його реалізації, якщо інше не передбачено умовами договору із замовником (забудовником) або юридичною чи фізичною особою, де або в якій він працює, а також на внесення змін до незавершеного будівництвом чи збудованого твору архітектури, містобудування в разі зміни його функціонального призначення чи реконструкції. Під час будівництва об'єкта архітектури за ним здійснюється авторський і технічний нагляд. Винагорода за архітектурний твір може здійснюватися у формі одноразового (паушального) платежу або відрахувань за кожний проданий примірник чи кожне використання твору (роялті) або у формі комбінованих платежів, що також повинно бути враховано при укладанні договору.

Ліцензійний договір на використання твору архітектури – це угода, в силу якої одна сторона – архітектор (інший правоволоділець виключного майнового права на твір архітектури) (ліцензіар) надає або зобов'язується надати іншій стороні (ліцензіату) право використання такого твору у межах, передбачених договором, до яких належать способи використання твору архітектури, строк його використання, територія, у межах якої діє надане право.

Сторонами договору є ліцензіар-архітектор (інший правоволоділець) та ліцензіат-набувач виключного майнового права. Ліцензіаром можуть бути й співавтори, а також правоволоділці, які мають спільні права на твір (наприклад, спадкоємці померлого архітектора). В такому випадку зазначені особи використовують твір архітектури спільно. Угодою між ними може бути доручено використання твору у спільних інтересах будь-кому із співавторів. Якщо твір архітектури утворює нерозривне ціле, то жоден із співавторів не має права без достатніх підстав заборонити його використання іншим співавторам.

До суттєвих умов ліцензійного договору на використання творів архітектури належать: предмет (надання права використання твору архітектури); засоби використання твору архітектури; розмір вина-

городи за використання твору архітектури або порядок обчислення такої винагороди, якщо договір є оплатним (правоволоділець може певні способи використання твору дозволити здійснювати безкоштовно, а якісь – за винагороду). Щодо предмета, то між сторонами ліцензійного договору можливі суперечки щодо права використання частин твору архітектури окремо від самого твору. Основним критерієм такого використання є самостійність об'єкта, вираженого у будь-якій об'єктивній формі.

У творі архітектури авторський задум може виражатися як у створенні зовнішнього, так і внутрішнього вигляду архітектурного об'єкта. Кожен із цих елементів є самостійним результатом творчої діяльності архітектора і, отже, може використовуватися окремо один від одного за бажанням архітектора. Ліцензіат може використовувати твір архітектури лише в межах тих прав та тими способами, які передбачені ліцензійним договором. Це може бути: відтворення, поширення, публічна демонстрація твору архітектури; імпорт оригіналу чи екземплярів твору архітектури з метою поширення; прокат оригіналу чи екземпляра твору архітектури; практична реалізація архітектурного проєкту; доведення твору архітектури до загального відома таким чином, щоб будь-яка особа могла отримати доступ до твору з будь-якого місця та у будь-який час на власний вибір.

Виплата винагороди за ліцензійним договором може бути передбачена у формі фіксованих разових або періодичних платежів, відсоткових відрахувань від отриманого прибутку або в іншій формі. При цьому, якщо ліцензіат не використовує твір архітектури, і відповідно не отримує жодного прибутку, посилатися на цю обставину в обґрунтування невиплати винагороди ліцензіару він не має права.

За загальним правилом, можна виокремити такі основні види ліцензійних договорів залежно від видів ліцензій, що надаються: 1) ліцензійний договір про надання простої (невиключної) ліцензії, в силу якої ліцензіату надається право використання твору із збереженням за ліцензіаром права видачі ліцензій іншим особам. Якщо ліцензійним договором не передбачено інше, ліцензія передбачається простою (невиключною); 2) ліцензійний договір про надання виключної ліцензії, в силу якої ліцензіату надається право використання твору без збереження ліцензіаром права видачі ліцензій іншим особам.

Щодо надання простої (невиключної) ліцензії стосовно твору архітектури існують особливості, що стосуються так званої «відкритої»

ліцензії. Відкрита ліцензія на використання твору архітектури є так званим договором приєднання. Усі її умови мають бути доступні невизначеному колу осіб та розміщені таким чином, щоб ліцензіат ознайомився з ними перед початком використання відповідного твору (таке розміщення умов ліцензії можливе, наприклад, у мережі Інтернет). У відкритій ліцензії на використання твору архітектури може міститися вказівка на дії, вчинення яких вважатиметься акцептом її умов (наприклад, проставляння «позначки» на діалоговому вікні на сайті правоволоділця). В такому випадку письмова форма договору вважається дотриманою. Ліцензіар може надати ліцензіату право на використання твору архітектури, що належить йому, для створення нового твору архітектури, який можна буде використовувати в межах і на умовах, передбачених відкритою ліцензією. Акцепт такої пропозиції вважається також акцептом пропозиції ліцензіара укласти ліцензійний договір щодо відповідного твору архітектури. Ліцензіар, який надав відкриту ліцензію на використання твору архітектури, має право в односторонньому порядку повністю або частково відмовитися від договору, якщо ліцензіат надаватиме третім особам право на використання твору архітектури, що належить ліцензію, або на використання нового твору архітектури, створеного ліцензіатом на основі цього твору, за межами прав та (або) на інших умовах, ніж ті, що передбачені відкритою ліцензією.

Ліцензіар у разі, якщо виключне майнове право на твір архітектури порушено неправомірними діями щодо надання або використання відкритої ліцензії, має право вимагати застосування до порушника заходів захисту своїх прав. Що ж до відповідальності ліцензіара, вона можлива за дії, здатні ускладнити здійснення ліцензіатом наданого йому права використання результату інтелектуальної діяльності. У договорі доцільно конкретизувати можливі порушення ліцензіара, які можуть спричинити односторонню відмову ліцензіата від виконання договору та застосування інших заходів відповідальності. Такими порушеннями щодо твору архітектури можуть бути: неподання ліцензіаром архітектурного проєкту в обумовлений строк; порушення ліцензіаром обов'язку не дозволяти іншим особам використовувати архітектурний проєкт протягом строку дії укладеного ліцензійного договору; порушення ліцензіаром авторства інших на архітектурний проєкт. Для розширення можливостей взаємного контролю ліцензіара і ліцензіата за реалізацією умов ліцензійного договору, доцільно

було б передбачити реєстрацію як первинного, так і всіх подальших ліцензійних договорів, що укладаються на його основі, наприклад, що укладаються щодо архітектурних проєктів як найважливіших з точки зору цивільного обороту. Це дозволило б сторонам отримувати необхідну інформацію як про факти укладання відповідних ліцензійних договорів, так і про їхні умови.

Список використаних джерел

1. Греков Є. А. Авторське право на твори архітектури: автореф. дис. к.ю.н. НДІ приватного права і підприємництва Академії правових наук України. К. 2007. 22с.
2. Вербицька А. О. Твір архітектури як об'єкт авторського права: автореф. дис. к.ю.н. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. 2018. 20 с.
3. Мироненко Н. В., Ряботягова Л. П. Твір архітектури як об'єкт договірних відносин. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2013. № 6. С. 10-18.
4. Чабан О. Авторське право на архітектуру збудованого багатоквартирного житлового будинку. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 47-50.
5. Шишка Р. Б. Поняття та характеристика договору про проведення ландшафтно-дизайнерських робіт. *Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Нац. ун-тету держ. подат. служби України*. 2014. Вип. 1. С. 184-188.
6. Лисица В. Н. Правовое регулирование архитектурной деятельности. *Жилищное право*. 2009. № 8. С. 51-71.
7. Слесарюк Н. В. Произведения архитектуры: соотношение с объектами авторского права и вопросы соавторства. *Право и экономика*. 2012. № 9. С. 47-51.
8. Phebe Mann, Janice Denoncourt. Copyright issues on the protection of architectural works and designs // 25th Annual Conference of Association of Researchers in Construction Management. 2009. Albert Hall. Nottingham. 707-716 p.
9. Michael Bampton. Architects and Intellectual Property: Protecting Your Building Plans and Designs // NSW Architects Registration Board. URL: https://www.architects.nsw.gov.au/download/Architects%20and%20Intellectual%20Property_2017.pdf

Науковий керівник: кюн, доцент Мазуренко С. В.